

Een malle overgang tussen de snoei van kwekers en de snoei van boomverzorgers

Internationale boomkwekersmarkt zorgt voor slechte uniformiteit snoeien van laanbomen

Zomaar een gesprek met de enige bomenconsulent van Nederland: Hans Kaljee. Hij heeft het over de malle overgang tussen de snoei van boomkwekers naar die van boomverzorgers. Terwijl kwekers zich vooral richten op een mooi doorgaande spil, gooien boomverzorgers het over een andere boeg. Allereerst knippen ze de bestaande kroon er in een aantal snoei beurten volledig af. Verder richten ze zich op het voorkomen van probleemtakken in de kroon.

Auteur: Hein van Iersel

Een boom verlaat doorgaans de kwekerij waanneer deze vier tot zes meter lang is en wordt dan meestal langs de openbare weg geplant. Bij zo'n jongwas boompje is de kroon op dat moment geen probleem, maar de boomverzorgers die de zorg van de boom na herplant heeft overgenomen, zal de boom in een aantal snoei beurten gaan opkronen, zodat die kan voldoen aan de eisen en wensen van de wegbeheerder. In de praktijk betekent dit dat het zorgvuldig gevormde kroontje van de boomkweker in een of twee knipbeurten volledig wordt verwijderd. Veel boomverzorgers hebben daarbij in de praktijk meer last dan gemak van de kroon die door de kweker is opgebouwd. In de praktijk gebeurt het nogal eens dat van de takken in de kroon die de kweker heeft geleverd,

er een aantal doorgroeit tot een dikte die bijna niet fatsoenlijk weg te snoeien is. Tenminste, als de boomverzorgers in kwestie zich wil houden aan de RAW-richtlijnen, die voorschrijven dat niet meer dan twintig procent van een kroon uitgesnoeid mag worden. In een masterclass die dit vakblad organiseerde onder voorzitterschap van Herman Wevers van 'Alles over Groenbeheer', blijkt dat aan die twintigprocentregel eigenlijk nooit hard de hand wordt gehouden. Veel beheerders redeneren: *snoeien doet groeien*, en durven vaak veel verder te gaan dan twintig procent.

Internationaal

De belangrijkste reden voor de wat bijzondere overgang van kwekerij naar openbaar groen is echter dat kwekers in Nederland voor een internationale markt produceren en een algemeen aanvaarde norm ontbreekt. Nederland moet het doen met het in de RAW-normen aangehaalde boekje 'Kwaliteitsnormen en omschrijvingen voor boomkwekerijproducten'. Dit boekje, waarvan voorzitter Wevers met een zwaar ironische ondertoon vaststelt dat het in ieder geval het boekje is met de meeste taalfouten, is in de praktijk volgens het forum niet bruikbaar en zou vol met niet-meetbare omschrijvingen staan. Wevers citeert: 'Een goed gedoseerde bemesting kan bijdragen tot een goede beworteling.' Natuurlijk klopt dat als alge-

mene stelregel, maar in de praktijk heb je er niets aan. Duitsland als belangrijkste markt hanteert weer andere normen; daar zijn de FLL-richtlijnen maatgevend.

Zorg voor de juiste balans tussen de wortelpruik, die een flinke optater heeft gehad door het verplanten, en de takken, of eigenlijk de bladmassa, boven de grond

DE MASTERCLASS WERD BIJGEWOOND DOOR:

- Thijmen Kraaijeveld - De Nationale Bomenbank
- Ruud van den Brink - Pius Floris Amsterdam
- Henk Meijers - Kwekerij Noordplant
- Joost van de Ven - Boomkwekerij Ebben
- Toon Ebben - Boomkwekerij Ebben

Kluitbomen zijn de standaard

In de tijd dat bomen met kluit minder de norm waren dan nu, had men daar een eenvoudige remedie voor. Net voor aanplant in de straat werden alle te planten bomen zorgvuldig van al hun zijtakken ontdaan. De 'Amsterdamse methode' wordt dit wel genoemd. Waarschijnlijk is die naam ontstaan doordat medewerkers van de stads-kwekerij van Amsterdam niet alleen bomen in de kwekerij snoeiden, maar ook in de Amsterdamse straten.

Dicht op elkaar met korte, steeds ingesnoeide zijtakken, die dus relatief weinig bladmassa per tak hebben en niet zo snel dikken

Het idee achter die methode gaat waarschijnlijk nog steeds op: zorg voor de juiste balans tussen de wortelpruik, die een flinke optater heeft gehad door het verplanten, en de takken, of eigenlijk de bladmassa, boven de grond. Voor de boomverzorgers en -beheerders heeft deze aanpak het voordeel dat de eerste jaren na aanplant alleen dun hout in de kroon te vinden is en dat opkronen daardoor makkelijker en sneller gaat. Veel kwekers zijn diep in hun hart van mening dat die aanpak nog steeds de voorkeur geniet, zeker bij snelle groeiers. Bij een wat trager groeiende eik zal het wat langer duren om een enigszins fatsoenlijk kroontje op de halfwas boom te krijgen, maar bij een snel groeiende iep moet dat geen probleem zijn. Thijmen Kraaijeveld van de Nationale Bomenbank: 'Een beheerder weet dat hij, als hij een 12-14 cm koopt, te maken heeft met een tijdelijke kroon. De esthetische waarde van deze kroon is niet relevant. Het gaat om de kwaliteit van de doorgaande spil.'

Optimisme

De vakbladen Boom In Business en Boomzorg brachten medio mei een aantal boomkwekers en boomverzorgers bij elkaar onder voorzitterschap van Herman van Wevers, om over deze onderwerpen te discussiëren. Een van de zaken die daar naar voren kwamen, is dat het rigoureus uitdunnen van de kroon technisch misschien wel een goed idee zou zijn, maar dat dit niet altijd haalbaar is, omdat de beheerder graag meteen massa in de straat wil zien. Daarnaast is het ook niet meer per se noodzakelijk, omdat een goed gekweekte boom die vaak genoeg herplant is en voorzien is van een compacte wortelpruik, ook zonder rigoureuze snoei goed aan de groei moet kunnen gaan na aanplant in de straat. Toon Ebben, gastheer van de masterclass, waarschuwt echter voor te veel optimisme met betrekking tot herplanten. Herplanten op de kwekerij kost veel tijd en is dus duur. Bezuinigen op het herplanten is daarom relatief makkelijk voor de kweker, die toch al te maken heeft met slechte prijzen en een weerspannige markt. Daarbij geldt dat slechts weinig opdrachtgevers controleren of een boom werkelijk zo vaak is verplant als is aangegeven. In de praktijk is dat lastig vast te stellen. Thijmen Kraaijeveld: 'Wij gaan uit van de stelling dat 90% van de bomen af kwekerij niet de juiste kluit-kroonverhouding heeft en dat dat de kroon te veel hout bevat. Snoeien is dus noodzaak en het is een kwestie van vakmanschap om te bepalen hoeveel je moet snoeien. Dat hangt af van de soort boom en de kwaliteit van de kluit.'

Kweker

Blijft het feit dat je doorgaans een boom in de straat wilt zonder (zware) gesteltakken. Daarom snoeien veel boomkwekers hun bomen op de kwekerij vaak een aantal keren per jaar terug. Dat is voor een deel bittere noodzaak, omdat bomen op de kwekerij relatief dicht op elkaar staan en de kweker daarom een voorkeur heeft voor compacte kronen. Voor een boomkweker is dat makkelijk te realiseren. Thijmen Kraaijeveld en Ruud van den

Joost van de Ven

Gespreksvoorzitter Herman Wevers en Henk Meijers.

Brink van respectievelijk de Nationale Bomenbank en Pius Floris Amsterdam geven aan dat dit in de praktijk van de boomverzorging veel lastiger is. Daar duurt het vaak drie, vier jaar voordat een boom de eerste jeugdsnoei krijgt. Ook al geeft Herman Wevers, die de materie logischerwijs wat theoretischer bekijkt, aan dat dit eigenlijk niet de bedoeling is.

Thijmen Kraaijeveld legt het verschil nog eens op andere manier uit. 'Een boomkweker snoeit

op groei en heeft dus belang bij zo veel mogelijk volume in de kroon. Een boomverzorger wil voor het aanslaan de juiste kluit-kroonverhouding. De boomverzorger wil de boom vervolgens door een aantal snoeibeurten op de juiste opkroonhoogte krijgen. Snelle groei op de kwekerij versus het aanslaan en de opkroonhoogte van de boom langs de straat; daar zit het grote verschil.'

Snoeien op de kwekerij

Toon Ebben stelt de boomverzorgers de retorische vraag: 'Willen jullie, als afnemers van onze bomen, vijf of tien euro meer betalen als wij onze bomen voor aflevering nog een keer goed uitsnoeien?' Henk Meijers van kwekerij Noordplant claimt dat hij een nieuwe snoeimethode heeft ontwikkeld. Het idee daarachter is het besef dat je als kweker geen eindproduct levert, maar een halffabrikaat. Alleen de doorgaande spil is daarbij echt van belang. Het kroontje moet zo weinig mogelijk gesteltakken hebben. Dat lijkt natuurlijk verdacht veel op de oude snoeimethode van boomkwekers. Dicht op elkaar met korte, steeds ingesnoeide zijtakken, die dus relatief weinig bladmassa per tak hebben en niet zo snel dikken.

De discussie zal wel altijd doorgaan. De openbaar-groenbeheerder die veel geld betaalt voor een boom, zal eisen dat er een kant-en-klaar product wordt geleverd, dat meteen massa geeft in de straat en er leuk uitziet. Dat wringt met de werkelijkheid, en groenbeheerders met kennis van bomen weten dat haarfijn. Uiteindelijk is een boom die wordt aangeplant een halffabrikaat en het kost het nog jaren van snoei voordat het eindbeeld wordt gehaald.

Gastheer Toon Ebben

Thijmen Kraaijeveld

Henk Meijers

Ruud van den Brink

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-5524